

Кредит-Рейтинг

а/с 921, Київ, 01024, Україна
тел/факс: +380 (44) 490 2550, 490 2554
e-mail: office@credit-rating.com.ua
<http://www.credit-rating.com.ua>

Рейтинговий звіт VNSA 007-007 - short

про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	м. Вінниця
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення :	12.04.2007 р.
Дата оновлення :	01.06.2010 р.
Рівень кредитного рейтингу:	uaBBB-
Прогноз:	стабільний

Наданий в результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Висновок рейтингового агентства щодо кредитного рейтингу позичальника

Кредитний рейтинг м. Вінниці ґрунтується на результатах аналізу економічних та фінансових показників, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної у розпорядженні комунальної власності та перспективних планах на майбутнє.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, наданій самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства.

Історія кредитного рейтингу

Дата визначення/оновлення	12.04.2007 р.	27.03.2008 р.	02.10.2008 р.	27.03.2009 р.	29.05.2009 р.	11.12.2009 р.	01.06.2010 р.
Рівень рейтингу	uaBBB-	uaBBB-	uaBBB-	uaBBB-	uaBBB-	uaBBB-	uaBBB-
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	негативний	негативний	негативний	стабільний
Рейтингова дія	<i>визначення</i>	<i>підтвердження</i>	<i>підтвердження</i>	<i>підтвердження зі зміною прогнозу та внесенням у контрольний список</i>	<i>підтвердження з виведенням з контрольного списку</i>	<i>підтвердження</i>	<i>підтвердження зі зміною прогнозу</i>

Позичальник або окремих борговий інструмент з рейтингом uaBBB характеризується ДОСТАТНЬОЮ кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності залежить від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Знаки + або - позначають проміжні категорії (рівні) рейтингу відносно основних категорій (рівнів).

Рівень кредитного рейтингу м. Вінниці підтримується:

- збереженням достатнього рівня бюджетно-фінансової забезпеченості міста: розрахунковий обсяг доходів загального фонду бюджету без урахування трансфертів на одного мешканця складає у 2009 році 1 058,6 грн. (1073,1 грн. у 2008 році);
- відсутністю концентрації надходжень до бюджету міста за основними платниками податків;
- зростанням у 2009 році основних показників соціально-економічного розвитку міста: обсягу реалізованої промислової продукції на 14,9% – до 3,1 млрд. грн., прямих іноземних інвестицій на 2,9% – до 82,9 млн. дол. США; введення в експлуатацію житла на 9,0% – до 102,0 тис. кв. м. та збереженням природного приросту населення міста;
- низьким рівнем прямого боргового навантаження на бюджет міста: станом на 01.01.2010 р. боргове навантаження складає 9,6% фактичного обсягу доходної частини бюджету м. Вінниці без урахування трансфертів у 2009 році.

Рівень кредитного рейтингу м. Вінниці обмежується:

- високою питомою вагою короткострокового боргу у загальній структурі прямих боргових зобов'язань Вінницької міської ради (69,7% станом на 01.01.2010 р.);
- скороченням обсягів надходжень до бюджету розвитку міста у 2009 році, порівняно з 2008 роком, що зумовлюється негативними наслідками кризових явищ в економіці України;
- збереженням залежності бюджету міста від дотації вирівнювання з Державного бюджету, співвідношення обсягу якої до запланованого на 2010 рік обсягу доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів складає 23,9% (у 2009 році – 16,2%);
- нижчим за середній по країні розміром середньомісячної заробітної плати за залежності доходної частини бюджету міста від надходжень податку з доходів фізичних осіб (питома вага цього джерела в доходах загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів за результатами 2009 року становить 73,8%);
- високим рівнем зношеності об'єктів інженерної, транспортної інфраструктури та житлового фонду міста, необхідністю здійснення значних капітальних вкладень у їхнє відновлення.

Резюме

Деякі кількісні дані наведено після відповідного округлення. У зв'язку з цим значення одних і тих же показників, які наводяться в звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових.

Соціальна сфера та економіка міста

Основні показники соціально-економічного розвитку міста протягом 2005–2009 рр. наведено нижче у таблиці.

Основні показники соціально-економічного розвитку м. Вінниці¹

Показник	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	Темп зростання 2009 року до 2008 року, %
Чисельність населення, тис. осіб	362,2	365,1	366,8	367,8	369,2	100,4
Рівень зареєстрованого безробіття, %	1,8	1,7	1,4	2,0	1,2	60,0
Середньомісячна заробітна плата, грн.	712,1	936,3	1 210,9	1 610,9	1 712,6	106,3
Обсяг реалізації продукції промисловості, млн. грн. (у фактичних цінах)	1 032,3	1 349,2	2 095,6	2 697,0	3 100,2	114,9
Роздрібний товарооборот, млн. грн. (у фактичних цінах)	1 269,3	1 566,3	2 295,8	2 304,2	2 246,1	67,2
Інвестиції в основний капітал, млн. грн. (у фактичних цінах)*	665,0	928,0	1 494,3	1 877,6	1 125,3	54,1
Прямі іноземні інвестиції, млн. дол. США	30,8	48,6	60,6	80,6	82,9	102,9
Обсяги житлового будівництва, тис. кв. м	101,2	116,3	100,5	93,6	102,0	109,0
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. дол. США	379,1	399,5	379,2	526,0	437,1	83,1

Джерело: Виконавчий комітет Вінницької міської ради

Населення, трудові ресурси та ринок праці

Чисельність наявного населення м. Вінниці станом на 01.01.2010 р. дорівнює 369,2 тис. осіб, або 22,4% населення області. Слід зазначити, що протягом 2004–2009 рр. спостерігається поступове зростання населення міста зумовлене у першу чергу міграційним приростом. Крім того протягом 2008–2009 рр. у місті спостерігається позитивне сальдо природного приросту.

¹ деякі кількісні дані, які аналізуються у звіті, наведені після відповідного заокруглення. У зв'язку з цим значення одних і тих же показників, які наводяться в звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових

Ситуація на ринку праці міста протягом 2004-2008 рр. характеризувалась сталою динамікою зростання чисельності зайнятих в економічному комплексі міста. На ситуацію на ринку праці м. Вінниці у 2009 році негативний вплив мали кризові явища в економіці України, що призвело до зменшення загальної кількості зайнятих на 5,9 тис. осіб, або на 5,3%. Крім того, адміністрації підприємств та організацій міста продовжували практику застосування вимушених адміністративних відпусток та скорочення робочого часу. Це негативно впливає на обсяг фонду оплати праці у місті, що, у свою чергу, призводить до уповільнення темпів зростання доходної частини загального фонду бюджету міста.

Рівень оплати праці в цілому по місту щороку зростає. Протягом 2004-2009 рр. середньомісячна заробітна плата в місті Вінниці зросла в 3,2 рази. Зокрема у 2009 році рівень середньомісячної заробітної плати у м. Вінниці збільшився на 6,3% і склав 1 712,6 грн., що було на 10,1% менше, ніж у середньому по країні. На відміну від попередніх періодів зростання середньомісячної заробітної плати у 2009 році відбулось не в усіх сферах економіки міста, у галузях «Будівництво» та «Державне управління» середньомісячна заробітна плата у 2009 році була нижчою за середній рівень 2008 року.

З огляду на найбільшу кількість зайнятих та найвищий рівень оплати праці, бюджетоформуючими видами економічної діяльності у м. Вінниці є «Промисловість», «Освіта», «Охорона здоров'я» та «Державне управління». Бюджету міста Вінниці характерний помірний рівень галузевої диверсифікації надходжень податку з доходів фізичних осіб що є основним джерелом наповнення місцевого бюджету.

Обсяг заборгованості з виплати заробітної плати у м. Вінниці протягом 2009 року збільшився на 3,5% і станом на 01.01.2010 р. склав 11,7 млн. грн. Співвідношення обсягу заборгованості з обсягом середньомісячного загальноміського фонду заробітної плати у 2009 році перебуває на високому рівні – 6,5%.

Галузева структура надходжень міського бюджету

Основні надходження до бюджету міста в 2006-2009 рр. забезпечували галузі «Промисловість», «Державне управління», «Торівля» та «Операції з нерухомістю». З огляду на те, що питома вага податків, які сплатили у 2009 році 20 основних підприємств-платників до міського бюджету, становить 21,1% загального обсягу доходів бюджету міста без урахування трансфертів, можна зробити висновок, що доходна база міського бюджету є досить диверсифікованою та відсутня залежність від надходжень податків певного підприємства чи групи компаній.

Фінансовим результатом діяльності підприємств міста Вінниці у 2009 року став прибуток загальною сумою 67,4 млн. грн. (у 2008 році збиток від діяльності становив 143,9 млн. грн.). Основна сума прибутку згенерована галузями «Промисловість», «Сільське господарство», «Транспорт та зв'язок» та «Освіта».

Промисловість

Провідною галуззю економіки м. Вінниці є промисловість. Підприємства промислового комплексу визначають економічний профіль міста, є найбільшими роботодавцями регіону та формують вагомую частину податкових та неподаткових надходжень до бюджету міста та бюджетів інших рівнів. У структурі обсягів реалізації промислової продукції у м. Вінниці в аналізованому періоді найбільшу питому вагу займає продукція харчової, хімічної та деревообробної промисловості, машинобудування та сфери виробництва електроенергії, газу та води.

Промисловий комплекс м. Вінниці протягом 2005-2009 рр. демонстрував зростання обсягів реалізації промислової продукції у фактичних цінах. Темпи зростання реалізації продукції промисловими підприємствами міста (у фактичних цінах) у 2009 році становили 114,9% (загальнодержавний показник 85,5%). При цьому у розрахунку на одного мешканця обсяг реалізованої промислової продукції є меншим за середній показник по країні (у 2009 році на 71,4%).

Збереження негативних тенденцій в економіці України внаслідок світової фінансової кризи призвели до скорочення обсягів реалізації промислової продукції в окремих галузях промислового комплексу міста. Падіння обсягів реалізації відбулось у сфері виробництва неметалевих мінеральних виробів та інших галузях промисловості – на 64,5% та 45,0%, відповідно. При цьому слід зауважити, що найбільші платники податків до бюджету міста задіяні переважно в інших галузях промислового комплексу міста, зокрема харчовій промисловості та виробництві електроенергії, газу та води.

Слід зазначити, що сукупна питома вага 10 найбільших за обсягами відрахувань до місцевого бюджету податків та зборів підприємств промислового комплексу міста складає менше ніж 10,0% доходної частини загального фонду без урахування трансфертів. Зважаючи на це, можна зазначити, що для бюджету м. Вінниці характерним є високий рівень галузевої диверсифікації доходної частини загального фонду.

Інвестиції в основний капітал та капітальне будівництво

Протягом 2004-2008 рр. обсяги інвестицій в основний капітал міста щорічно зростали. У той же час у 2009 році, порівняно з попередніми періодом, інвестиції в основний капітал скоротились внаслідок погіршення інвестиційного клімату. У розрахунку на одного мешканця м. Вінниці у 2009 році цей показник був нижчим за середнє значення по країні на 7,7%.

Протягом 2004-2009 рр. обсяги введення в експлуатацію житла не мали сталої динаміки. Протягом 2009 року в м. Вінниці було введено в експлуатацію 102,0 тис. кв. м житла, що на 9,0% більше, порівняно з 2008 роком. У розрахунку на 1 000 мешканців площа введеного в 2009 році в експлуатацію житла, як і у попередніх роках, є більшою за середнє значення по країні за відповідний період (на 98,5%) та складає 276,3 кв. м.

У 2009 році на ринку нерухомості м. Вінниці спостерігається поглиблення негативних явищ, викликаних фінансово-економічною кризою, внаслідок чого спостерігається: згортання розробки нових проектів, призупинення проектів, що перебували на початковій стадії, затримки з введенням в експлуатацію об'єктів, зниженням вартості житла на ринку нерухомості та скорочення кількості зайнятих у будівельній галузі

Іноземні інвестиції

З початку процесу інвестування в економіку міста було залучено 82,9 млн. доларів США прямих іноземних інвестицій, що в розрахунку на одного мешканця майже в 3,5 рази менше за середній показник по країні. Найпривабливішими для іноземного інвестування у м. Вінниці є харчова промисловість, операції з нерухомим майном, оптова торгівля, хімічна та нафтохімічна промисловість.

З метою збільшення обсягу інвестицій, у тому числі іноземних, що залучаються підприємствами міста, Виконавчим комітетом Вінницької міської ради сформовано інвестиційний портфель міста, до якого увійшли інвестиційні проекти, запропоновані зацікавленими установами міста усіх форм власності, в тому числі за такими напрямками: вирішення проблем, пов'язаних з реконструкцією та будівництвом автодорожніх шляхів та мостових переходів, житловою забудовою, розвитком інвестиційних та промислових зон міста, тощо.

Зовнішньоекономічна діяльність підприємств і організацій

Протягом 2004-2008 років зовнішньоторговельний товарооборот у м. Вінниці поступово зростав у першу чергу за рахунок збільшення експорту товарів. Обсяг зовнішньоторговельного товарообороту у розрахунку на одного мешканця протягом аналізованого періоду залишався нижчим за середній показник по країні (на 36,1% за результатами 2009 року).

Слід зазначити, що у 2009 році, внаслідок світової фінансової кризи, відбулось скорочення обсягів зовнішньоекономічної торгівлі, на 16,9%, порівняно з 2008 роком. Скорочення обсягу зовнішнього товарообороту забезпечено зменшенням імпорту. При цьому експорт продукції підприємств м. Вінниці у 2009 році мав незначний приріст (0,7%).

Сальдо зовнішньоторговельного товарообороту у 2009 році на відміну від 2008 року набуло позитивного значення внаслідок перевищення темпів скорочення товарного імпорту підприємств м. Вінниці відповідного показника за експортом товарів, а коефіцієнт покриття імпорту експортом становив 1,3.

У товарній структурі експорту найбільшу питому вагу мають продовольчі товари та сировина, текстиль і вироби з текстилю, а також продукція з деревини і вироби з неї. Товарна структура імпорту представлена продукцією машинобудування,

текстильного виробництва, продовольчими товарами та сировиною та продукцією нафтохімічного комплексу.

Найважливішими країнами-партнерами у зовнішньоторговельних операціях м. Вінниці є Польща, Російська Федерація, Німеччина та Білорусь, питома вага яких у загальному обсязі зовнішньоторговельного товарообороту міста складає 58,9%.

Торгівля, громадське харчування та сфера послуг

Розвиток сфери торгівлі та ресторанного господарства протягом 2004-2008 рр. забезпечив зростання обсягів роздрібного товарообороту на 114,1-153,8% щорічно. У той же час протягом 2009 року негативні наслідки фінансово-економічної кризи вплинули на купівельну спроможність мешканців Вінниці, що призвело до скорочення обсягів роздрібного товарообороту (з врахуванням ресторанного господарства) в місті на 32,8% до 2 246,1 млн. грн. У розрахунку на одного мешканця обсяг роздрібного торгівельний обороту протягом 2004-2009 рр. перевищує середнє значення по країні (у 2009 році на 21,7%).

Перевищення показників роздрібного товарообороту у м. Вінниці над загальнодержавними показниками свідчить про вищі за середні по країні реальні доходи населення, у тому числі ті, що перебувають поза межами офіційної статистики та у подальшому є резервом для розширення бази оподаткування податком з доходів фізичних осіб.

Розвиток торгівельно-побутової мережі у 2004-2008 рр. сприяло збільшенню обсягів надходжень до бюджету міста. Проте за результатами 2009 року надходження від плати за торговий патент та ринкового збору скоротились, порівняно з попереднім роком, на 42,7% та 12,4% відповідно внаслідок погіршення ситуації на споживчому ринку в м. Вінниці та зміни нормативно-правової бази.

Житлове та комунальне господарство міста

Основними проблемами, пов'язаними з функціонуванням житлово-комунального господарства у м. Вінниці, є: зношеність інженерних мереж міста та необхідність забезпечення беззбиткового функціонування підприємств, що забезпечують життєдіяльність міста шляхом впровадження тарифів, які на 100% відшкодуватимуть витрати з надання житлово-комунальних послуг. Рівень покриття тарифами собівартості надання послуг у 2009 році дорівнює 57,8–95,1%.

Міською радою проводиться певна робота з приведення тарифів на житлово-комунальні послуги до рівня їх фактичної собівартості. Протягом 2009 року відповідно до рішень міськвиконкому було переглянуто тарифи на всі житлово-комунальні послуги у бік збільшення на 7,0-58,6%. Крім того з бюджету міста здійснюється відшкодування на покриття збитків від надання послуг населенню (у 2009 році –457,7 тис. грн.).

Прострочена заборгованість населення за житлово-комунальні послуги протягом 2009 року зросла на 11,7 млн. грн., проте у розрахунку на одного мешканця м. Вінниці обсяг простроченої заборгованості за отримані послуги, яка обліковувалась житлово-комунальними підприємствами станом на 01.01.2010 р., перебував на низькому рівні і становив 70,7 грн. на 1 особу.

Земельні ресурси та комунальна власність

Вінницька міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. Продаж земельних ділянок та об'єктів комунальної власності залишається основним джерелом отримання коштів на фінансування капітальних видатків бюджету міста Вінниці. За результатами аналізованого періоду питома вага надходжень від операцій з комунальним майном (продаж, оренда, користування) у структурі доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів становила 13,3-19,6%.

З метою наповнення бюджету розвитку Вінницька міська рада щорічно здійснює продаж земельних ділянок та майна комунальної власності. Зокрема, в 2009 році до бюджету міста надійшло 13,6 млн. грн. від реалізації земельних ділянок, а рівень виконання уточненого річного плану на 2009 рік становить 98,7%. Від продажу майна комунальної власності до бюджету розвитку міської ради надійшло 2,5 млн. грн., а рівень виконання уточненого річного плану становив 103,2%.

Обсяг надходжень до бюджету міста від надання земельних ділянок в оренду, а також від сплати земельного податку протягом 2005-2009 рр. зростав, а темп приросту показника коливався в межах 19,1-90,9%. Збільшення надходжень плати за землю протягом 2009 року було забезпечено покращенням адміністрування зазначеного джерела доходів бюджету міста.

Зменшення внаслідок приватизації кількості і площі об'єктів комунальної власності, які перебували в оренді протягом 2009 року та відмова від подальших орендних відносин, призвели до скорочення загальної суми надходжень від оренди в 2009 році на 33,4%, порівняно з попереднім роком.

Можна прогнозувати, що тенденція до падіння попиту та, як наслідок, цін на майно комунальної власності та земельні ділянки, що спричинена загальною негативною макроекономічною динамікою у країні, буде характерна для м. Вінниці і у 2010 році. Це, безумовно, впливатиме на обсяги надходжень до бюджету розвитку та може ускладнити процес акумулювання бюджетних ресурсів, необхідних для погашення облігацій внутрішньої місцевої позики серій 1-С, 1-Д та 1-Е у поточному році.

Бюджет міста

Для повного та всебічного вивчення показників бюджету міста Вінниці бюджет був представлений у форматі бюджетного балансу:

Бюджет міста Вінниці у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік
Податкові надходження	142 196,7	202 827,9	287 494,6	395 492,5	389 420,3
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	15 526,9	27 460,9	29 036,4	42 656,8	49 764,5
Отримані трансферти без врахування внутрішніх трансфертів	110 109,4	139 053,1	193 294,3	260 836,6	328 440,0
Операційні надходження всього	267 833,0	369 341,9	509 825,2	698 985,9	767 624,9
Поточні видатки	167 986,5	219 628,7	286 340,8	390 241,9	445 703,1
Субсидії та поточні трансферти	81 902,4	106 467,9	166 652,4	235 925,7	263 284,0
Операційні видатки всього	249 888,9	326 096,6	452 993,2	626 167,7	708 987,1
Операційний баланс	17 944,1	43 245,3	56 832,1	72 818,2	58 637,8
Фінансовий дохід	2,3	525,3	2 961,8	4 892,5	547,3
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	0,0	723,9	2 827,3	3 576,8	4 392,1
Фінансовий баланс	2,3	-198,6	134,6	1 315,7	-3 844,8
Поточний баланс	17 946,4	43 046,7	56 966,6	74 133,9	54 793,0
Капітальні надходження	18 408,0	19 060,4	45 708,0	50 641,7	16 124,6
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	1 544,3	20 730,4	25 734,2	7 920,0	3 255,7
Капітальні надходження всього	19 952,3	39 790,8	71 442,2	58 561,7	19 380,3
Капітальні видатки	35 710,8	73 225,3	92 543,2	129 963,0	43 301,9
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	1 038,9	7 494,7	13 934,1	29 285,6	10 309,0
Капітальні трансферти до бюджету розвитку	1 544,3	10 332,7	13 317,1	0,0	0,0
Капітальні видатки всього	38 294,0	91 052,7	119 794,5	159 248,7	53 610,9
Капітальний баланс	-18 341,7	-51 261,9	-48 352,2	-100 687,0	-34 230,7
Баланс після капітальних видатків	-395,3	-8 215,2	8 614,4	-26 553,1	20 562,3
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з врахуванням повернення)	17,6	74,6	99,8	-35,4	0,8
Профіцит/дефіцит	-412,9	-8 289,8	8 514,6	-26 517,7	20 561,5
Фінансування	412,9	8 289,8	-8 514,6	26 517,7	-20 561,5
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Вінницької міської ради

Протягом 2005-2009 рр., операційний баланс бюджету міста зберігає позитивне значення як за загальним, так і за спеціальним фондами. В цілому впродовж 2006-2008 рр. сукупне сальдо операційного балансу бюджету демонструє сталу тенденцію до збільшення, значною мірою, за рахунок зростання обсягу податкових надходжень та офіційних трансфертів. У той же час, у 2009 році через низькі темпи приросту операційних доходів, порівняно з операційними видатками, сукупне сальдо операційного балансу почало скорочуватись. Низькі темпи зростання операційних надходжень у 2009 році є наслідком скорочення обсягів надходжень переважної більшості податків до загального фонду бюджету міста, порівняно з

2008 роком. Зокрема, порівняно з 2008 роком обсяг надходжень плати за торговий патент зменшився на 42,8%, плати за державну реєстрацію суб'єктів підприємницької діяльності – на 35,8%, місцевих податків та зборів – на 12,7%, єдиного податку – на 8,2%, податку на доходи з фізичних осіб – на 2,6%.

Зважаючи на те, що обсяги доходів бюджету міста, які враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, поступаються відповідним видаткам, бюджет м. Вінниці у 2005-2009 рр. отримував дотацію вирівнювання з Державного бюджету, причому її обсяг мав тенденцію до зростання (за виключенням 2007 року). Зокрема у 2009 році з Державного бюджету було перераховано 63 444,6 тис. грн., що становить 100,0% планових річних показників та на 45,4% більше, ніж в 2008 році. Співвідношення дотації вирівнювання до фактично виконаного обсягу доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів протягом аналізованого періоду коливалось в межах 7,1-18,9%.

Через невідповідність строків фінансування поточних видатків та надходження відповідних доходів загального фонду бюджету міста у 2005-2009 рр., виконання бюджету міста супроводжувалося тимчасовими касовими розривами, які покривалися за рахунок короткотермінових позичок з єдиного казначейського рахунку. Протягом останніх 5 років їх обсяг не мав сталої динаміки, а за результатами 2009 року загальна сума короткотермінових позичок, що залучалися з єдиного казначейського рахунку, складає 284 950,2 тис. грн., що в 2,2 рази більше за показник 2008 року.

У 2005 та 2009 рр. до бюджету міста було залучено середньострокові безвідсоткові позички за рахунок коштів єдиного казначейського рахунку в обсязі невиконання розрахунково визначеного Міністерством фінансів України прогнозного обсягу доходів бюджету міста, що враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів. На початок 2006 року непогашений залишок залученої у 2005 році середньострокової позички становив 4 198,0 тис. грн., з яких 3 427,6 тис. грн. було погашено за рахунок коштів місцевого бюджету у 2006 році. Решту заборгованості в обсязі 770,4 тис. грн. за інформацією Вінницької міської ради було списано Державним казначейством України на виконання Наказу Міністерства фінансів України від 30.11.2006 р. «Про списання непогашеної заборгованості за взаємними розрахунками та бюджетними позичками». Станом на 01.01.2010 р. непогашений залишок залученої у 2009 році середньострокової позички становив 14 300,0 тис. гривень, з якої протягом січня-березня 2010 року повернуто 9,2 млн. грн.

Фінансовий дохід бюджету забезпечуються, переважно, відсотковим доходом від розміщення тимчасово вільних бюджетних коштів на депозитних рахунках в банку. З огляду на те, що це джерело надходжень не має сталого характеру, впродовж 2005-2009 рр. сукупна річна сума відсоткового доходу коливалась в межах 2,3-4 892,5 тис. грн. Станом на 01.01.2010 р. залишки на депозитах у банківських установах були відсутні.

Фінансові витрати у 2006-2009 рр. були обумовлені активними діями міської влади з залучення коштів до бюджету розвитку в 2006-2008 рр. Зважаючи на те, що обсяг

виплати процентного доходу за цим зобов'язанням у 2006 та 2009 рр. перевищував надходження від активних операції з тимчасово вільними бюджетним коштами Вінницької міської ради, сальдо фінансового балансу бюджету міста у зазначений період було негативним.

Сальдо капітального балансу бюджету міста Вінниці у 2005-2009 рр. було негативним, що є типовим для більшості місцевих бюджетів України. У зв'язку з суттєвим зменшенням обсягу надходжень до бюджету розвитку у 2009 році, а також обмеженістю ресурсів загального фонду бюджету, що можуть бути передані до бюджету розвитку, обсяг капітальних видатків, здійснених у 2009 році, є значно меншим, порівняно з попередніми бюджетними періодами. Відповідно, негативний капітальний баланс бюджету міста Вінниці у 2009 році був меншим, ніж у попередні роки.

Загалом, бюджет міста в 2005-2006 рр. та 2008 році виконувався з дефіцитом, при цьому його обсяг не мав сталої динаміки та не перевищував 5,4% доходної частини бюджету без урахування трансфертів. На противагу цьому, за результатами 2007 та 2009 рр. бюджет міста виконувався з профіцитом, який підтримувався позитивним сальдо як загального, так і спеціального фондів. За підсумками 2009 року профіцит бюджету становив 20 651,5 тис. грн. у тому числі за загальним фондом профіцит склав 14 158,3 тис. грн., за спеціальним – 6 403,2 тис. грн. Утворення профіциту бюджету міста стало наслідком невчасного виконання Державним казначейством України доручень на фінансування, виданих фінансовим органом Вінницької міської ради, яке пов'язане з низькою ліквідністю бюджетної системи України у грудні 2009 року.

Загальна ліквідність бюджету міста (відношення залишків на рахунках міського бюджету до видатків без урахування трансфертів) протягом аналізованого періоду знаходилась в межах 1,1%-5,4%. За підсумками 2009 року ліквідність бюджету знаходяться на помірному рівні як за загальним фондом – 5,1% (збільшення, порівняно з 2008 роком на 4,5 в. п.) так і за спеціальним фондом – 6,7% (збільшення, порівняно з 2008 роком на 3,9 в. п.).

Виконання доходної частини м. Вінниці

Для м. Вінниці в 2005-2008 рр. характерною була тенденція до збільшення обсягу надходжень. У 2009 році кризові явища в економіці України та м. Вінниці, які проявились у погіршенні фінансово-економічного стану суб'єктів господарювання, скороченні чисельності зайнятого населення, зниженні попиту на споживчому ринку та ринку нерухомості, призвели до скорочення обсягів доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів, порівняно з 2008 роком, на 7,7%.

Структурні пропорції формування доходної частини бюджету міста Вінниці у 2005-2009 рр. були типовими для більшості місцевих бюджетів України. Найвагомими джерелами формування доходів бюджету міста були податкові надходження та офіційні трансферти.

Доходну частину бюджету міста (без урахування коштів, що передаються з однієї частини в іншу) за результатами 2009 року виконано в обсязі 784 296,7 тис. грн., що складає 100,2% уточненого річного плану. Слід зазначити, що затверджений на 2009 рік Міністерством фінансів України обсяг закріплених доходів бюджету м. Вінниці було виконано у 2009 році на 98,3%.

Планові показники з урахуванням змін за доходами загального фонду (без трансфертів) протягом 2009 року було виконано на 103,3%, у тому числі за доходами, що враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів, на 103,9%, за власними доходами – на 100,4%, за офіційними трансфертами – на 94,4%. При цьому обсяг надходжень власних доходів та трансфертів у 2009 році, проти 2008 року, було збільшено на 5,1% та 12,5% відповідно, а сума закріплених доходів скоротилась – на 2,1%.

У структурі закріплених доходів бюджету м. Вінниці найбільша питома вага припадала на податок з доходів фізичних осіб (у 2009 році – 88,8%). Слід зауважити, що погіршення результатів господарської діяльності підприємств установ та організацій міста в 2009 році мало негативний вплив на динаміку зростання фонду оплати праці на цих підприємствах та темпах приросту надходжень податку з доходів фізичних осіб, внаслідок чого, порівняно з 2008 роком, обсяг надходжень скоротився на 2,6%. Затверджений на 2009 рік з урахуванням змін план за надходженнями податку з доходів фізичних осіб було виконано на 104,3%. Слід зазначити, що збереження негативних тенденцій розвитку господарського комплексу міста суттєво уповільнюватиме темпи зростання доходної частини загального фонду бюджету міста.

Для бюджету м. Вінниці характерним є низький рівень концентрації надходжень податку з доходів фізичних осіб у частині найбільших платників податку – на 15 найбільших платників у 2009 року припадало 25,9% загального обсягу надходжень податку з доходів фізичних осіб.

Збільшення обсягу власних доходів підтримується переважно зростанням обсягу надходжень податку на прибуток підприємств комунальної власності, плати за землю, податку на промисел та інших надходжень загального фонду. Крім того, у 2009 році, як і у попередніх бюджетних періодах, до загального фонду бюджету міста надійшли відсоткові платежі за розміщені на депозитних рахунках у банку тимчасово вільні бюджетні кошти.

Протягом 2005-2008 рр. доходна частина спеціального фонду бюджету міста (без урахування трансфертів та коштів, що передаються із загального фонду бюджету) формувалася, передусім власними надходженнями бюджетних установ та доходами бюджету розвитку, тоді як у 2009 році значне місце посідають також трансферти з Державного бюджету. Обсяг надходжень до бюджету розвитку у 2009 році, порівняно з 2008 роком, скоротився у 3,2 рази внаслідок падіння попиту та цін на об'єкти комунальної власності й земельні ділянки. Слід зазначити, що суттєве погіршення динаміки надходжень до бюджету розвитку ускладнює процес реалізації програм розвитку міської інфраструктури та призвело до реструктуризації випуску облігацій внутрішньої місцевої позики серії С та

часткової реструктуризації випуску облігацій внутрішньої місцевої позики серії D у 2009 році.

Рівень виконання річного плану за офіційними трансфертами у 2009 році становив 94,4%, на що вплинув низький рівень перерахування до спеціального фонду бюджету міста окремих соціально орієнтованих субвенцій з Державного бюджету. Протягом всього аналізованого періоду місто отримує з Державного бюджету дотацію вирівнювання, обсяг якої у 2009 році, зріс, порівняно з 2008 роком, на 45,4% – до 63,4 млн. грн.

Виконання видаткової частини м. Вінниці

Видаткова частина бюджету міста Вінниці протягом 2005-2008 рр. характеризується поступовим ростом асигнувань за переважною більшістю статей, що підтримувався необхідністю дотримання соціальних стандартів та зростанням витрат на комунальні послуги. Скорочення обсягів видаткової частини бюджету м. Вінниці у 2009 році, порівняно з 2008 роком, є наслідком низьких темпів наповнення доходної частини бюджету міста. За результатами звітного періоду з бюджету міста здійснено видатків обсягом 763 735,3 тис. грн. (без урахування коштів що передаються із загального фонду в спеціальний), що складає 94,6% від затвердженого з врахуванням змін плану на 2009 рік.

Рівень виконання річного плану у 2009 році за фінансуванням галузей бюджетної сфери та соціального захисту в цілому відповідає динаміці, що склалася у попередніх відповідних бюджетних періодах, проте спостерігається низький рівень виконання уточненого річного плану за окремими видатковими статтями, віднесеними до основних. Це пов'язано із низькими темпами наповнення бюджету міста в цілому, зокрема бюджету розвитку міської ради. Внаслідок цього місто не має можливості здійснювати капітальні видатки, у т. ч. на оновлення міської інфраструктури, у запланованих обсягах.

Видаткова частина бюджету міста за функціональною класифікацією, в аналізованому періоді має соціальне спрямування. Значний обсяг бюджетних коштів спрямовується на фінансування освіти, охорони здоров'я, соціальний захист та соціальну допомогу, культуру та мистецтво та фізичну культуру та спорт (переважно асигнування на оплату праці працівників бюджетних установ, нарахування на заробітну плату та соціально спрямовані трансферти населенню), питома вага яких у структурі витрат бюджету без урахування коштів, що передаються з однієї частини бюджету в іншу, перевищує 60,0%.

Станом на 01.01.2010 року бюджет міста Вінниці збільшив обсяг кредиторської заборгованості, порівняно з початком 2009 року, на 15,6% до 36,4 млн. грн. Заборгованість утворилась здебільшого у зв'язку з скороченням обсягів надходжень до загального фонду бюджету міста, ненадходження у повному обсязі трансфертів з Державного бюджету та з причини несвоєчасного виконання Державним казначейством України доручень на фінансування, виданих фінансовим органом Вінницької міської ради. Співвідношення обсягів кредиторської заборгованості загального та спеціального фондів станом на 01.01.2010 р. до

здійснених у 2009 році видатків відповідних фондів міського бюджету перебуває на помірному рівні.

Виконання видаткової частини бюджету міста Вінниці у 2009 році характеризується зростанням питомої ваги поточних видатків (до 93,0%) в цілому та захищених статей, зокрема, (до 84,9%), що звужує можливості міста щодо розпорядження бюджетними коштами у разі виникнення непередбачуваних ситуацій.

Місто протягом аналізованого періоду забезпечило виплату відсотків за процентними облігаціями внутрішньої позики вчасно та у повному обсязі. У той же час Вінницька міська рада у травні 2009 року здійснила реструктуризацію випуску облігацій внутрішньої місцевої позики 2006 року (серії С) на загальну суму 4,0 млн. грн., погашення якої було заплановано на 30.05.2009 р. Крім того у грудні 2009 року проведено часткову реструктуризацію випуску облігацій внутрішньої місцевої позики 2007 року (серії D) на загальну суму 4,0 млн. грн.

Виконання бюджету міста у 2010 році

У зв'язку з неприйняттям Верховною Радою України у 2009 році Закону України «Про Державний бюджет України на 2010 рік» організація бюджетного процесу у м. Вінниці здійснюється відповідно до статті 79 Бюджетного Кодексу України та відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Про заходи щодо організації бюджетного процесу у 2010 році» від 29 грудня 2009 року №1414. Міський бюджет міста Вінниці на 2010 рік було прийнято 21.05.2010 р.

Плановими показниками бюджету міста на 2010 рік передбачається зростання обсягу доходної частини бюджету без урахування трансфертів на 23,8%, порівняно з 2009 роком, а видаткової частини бюджету на 20,4%. Місто, як і у попередніх періодах, буде отримувати дотацію вирівнювання з Державного бюджету обсяг якої, порівняно з 2009 роком, зросте у 1,8 разів.

Уточнений квартальний план за доходами бюджету м. Вінниці без урахування трансфертів у січні-березні поточного року було виконано на 118,6%, що становить 117,8 млн. грн. та на 14,2% більше за надходженнями у відповідному періоді 2009 року. Протягом перших трьох місяців 2010 року у місті зберігається в цілому висока динаміка надходжень за переважною більшістю основних джерел доходів бюджету.

Протягом I кварталу 2010 року з бюджету міста було здійснено видатків (без урахування трансфертів а коштів, що передаються з однієї частини бюджету в іншу) у сумі 200,5 млн. грн., що становить 103,0% від запланованого та на 16,6% більше, порівняно з аналогічним періодом 2009 року.

У I кварталі 2010 році м. Вінниця забезпечило своєчасні та повні розрахунки з обслуговування власних зобов'язань.

Боргові зобов'язання міста

Вінницька міська рада має позитивний досвід погашення облігацій внутрішньої місцевої позики, а саме у 2007 році своєчасно та в повному обсязі здійснила погашення облігацій внутрішньої місцевої позики серії А загальним обсягом емісії 8,0 млн. грн. у 2008 році своєчасно та в повному обсязі здійснила погашення облігацій внутрішньої місцевої позики серії В загальним обсягом емісії 8,0 млн. грн.

Вінницька міська рада у травні 2009 року здійснила реструктуризацію облігацій внутрішньої місцевої позики серії С загальним обсягом емісії 4,0 млн. грн. погашення яких було заплановане на 29.05.2009 р. Відповідно до договору реструктуризації погашення реструктуризованої суми боргу буде здійснюватись двома рівними частинами 01.06.2010 р. та 15.11.2010 р. Відсоткова ставка по реструктуризованій сумі боргового зобов'язання становить 28,0%, виплата відсотків здійснюється щомісячно.

Вінницька міська рада у грудні 2009 року провела часткову реструктуризацію облігацій внутрішньої місцевої позики серії D погашення яких було заплановано на 30.12.2009 р. Зокрема відповідно до досягнутих домовленостей з власниками облігацій було погашено облігацій на 2,0 млн. грн. та реструктуризовано залишок боргу у сумі 4,0 млн. грн. на термін 1 рік та 4 місяці з подальшим його погашенням у наступному порядку: у період з лютого по грудень 2010 року (включно) та з лютого 2011 року по березень 2011 року (включно) по 300,0 тис. грн. щомісячно, у квітні 2011 року – 100,0 тис. грн. Відсоткова ставка встановлена на рівні 28,0% річних.

Вінницька міська рада в липні 2009 року уклала кредитний договір з переможцем відкритих торгів по визначенню установи банку для отримання кредиту – Вінницькою філією ВАТ КБ «Хрещатик» на отримання позикових коштів розміром 10,0 млн. грн. з відсотковою ставкою 27,9%. При цьому виплату проценту за цим кредитом передбачалось проводити щомісячно. Кошти планувалось направити на реконструкцію об'єктів комунальної власності, включаючи оплату робіт виконаних у 2008 році. Враховуючи, що у 2009 році зазначений кредит не було надано, у січні 2010 року між Вінницькою міською радою та ВАТ КБ «Хрещатик» було укладено договір про довгострокове розірвання кредитного договору за взаємною згодою сторін.

Станом на 01.01.2010 р. сума консолідованого боргу м. Вінниці складає 68 085,6 тис. грн., у тому числі:

- 27 000,0 тис. грн. – прямий борг Вінницької міської ради (запозичення здійснені у 2006-2008 рр. до бюджету розвитку міста);
- 2 600,0 тис. грн. – кредит наданий місту у 2000 році з обласного бюджету;

- 14 300,0 тис. грн. – залишок за залученими середньостроковими позичками з єдиного казначейського рахунку;
- 3 688,6 тис. грн. – прострочена бюджетна кредиторська заборгованість;
- 8 762,5 тис. грн. – прострочена кредиторська заборгованість комунальних підприємств;
- 11 734,5 тис. грн. – залишок за залученими та непогашеними кредитами комунальних підприємств міста.

Пряме боргове навантаження бюджету міста Вінниці станом на 01.01.2010 р., тобто співвідношення обсягу прямого боргу до фактичного обсягу доходної частини бюджету міста у 2009 році без урахування трансфертів та коштів, що передаються із загального фонду до спеціального, складало 9,6%, що є низьким борговим навантаженням.

Перспективи залучення коштів у майбутньому

За інформацією Вінницької міської ради, місто має намір і надалі продовжувати роботу щодо залучення позичкових коштів до бюджету розвитку. Зокрема, в 2010 році планується здійснити емісію облігацій внутрішньої місцевої позики обсягом 10,0 млн. грн.

Слід зазначити, що співвідношення обсягу запозичень з урахуванням запланованої емісії облігацій до прогнозного обсягу доходної частини міського бюджету на 2010 рік без урахування трансфертів складає 7,9%, що відповідає низькому рівню прямого боргового навантаження на бюджет міста.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг міста Вінниці підтверджено на рівні **uaBBB-**, прогноз змінено на «стабільний».

Генеральний директор

С. А. Дубко

Начальник відділу муніципальних рейтингів

О. К. Самойлова

Старший фінансовий аналітик

О. І. Луценко

Додатки

Бюджет міста Вінниці у 2005-2009 рр. у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік
Податкові надходження	142 196,7	202 827,9	287 494,6	395 492,5	389 420,3
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	15 526,9	27 460,9	29 036,4	42 656,8	49 764,5
Отримані трансферти без врахування внутрішніх трансфертів	110 109,4	139 053,1	193 294,3	260 836,6	328 440,0
Операційні надходження всього	267 833,0	369 341,9	509 825,2	698 985,9	767 624,9
Поточні видатки	167 986,5	219 628,7	286 340,8	390 241,9	445 703,1
Субсидії та поточні трансферти	81 902,4	106 467,9	166 652,4	235 925,7	263 284,0
Операційні видатки всього	249 888,9	326 096,6	452 993,2	626 167,7	708 987,1
Операційний баланс	17 944,1	43 245,3	56 832,1	72 818,2	58 637,8
Фінансовий дохід	2,3	525,3	2 961,8	4 892,5	547,3
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	0,0	723,9	2 827,3	3 576,8	4 392,1
Фінансовий баланс	2,3	-198,6	134,6	1 315,7	-3 844,8
Поточний баланс	17 946,4	43 046,7	56 966,6	74 133,9	54 793,0
Капітальні надходження	18 408,0	19 060,4	45 708,0	50 641,7	16 124,6
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	1 544,3	20 730,4	25 734,2	7 920,0	3 255,7
Капітальні надходження всього	19 952,3	39 790,8	71 442,2	58 561,7	19 380,3
Капітальні видатки	35 710,8	73 225,3	92 543,2	129 963,0	43 301,9
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	1 038,9	7 494,7	13 934,1	29 285,6	10 309,0
Капітальні трансферти до бюджету розвитку	1 544,3	10 332,7	13 317,1	0,0	0,0
Капітальні видатки всього	38 294,0	91 052,7	119 794,5	159 248,7	53 610,9
Капітальний баланс	-18 341,7	-51 261,9	-48 352,2	-100 687,0	-34 230,7
Баланс після капітальних видатків	-395,3	-8 215,2	8 614,4	-26 553,1	20 562,3
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з врахуванням повернення)	17,6	74,6	99,8	-35,4	0,8
Профіцит/дефіцит	-412,9	-8 289,8	8 514,6	-26 517,7	20 561,5
Фінансування	412,9	8 289,8	-8 514,6	26 517,7	-20 561,5
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Вінницької міської ради

Джерела фінансування бюджету м. Вінниці, у 2005-2009 рр. тис. грн.

ПОКАЗНИК	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік
Профіцит/дефіцит	-412,9	-8 289,8	8 514,6	-26 517,7	20 561,5
Фінансування	412,9	8 289,8	-8 514,6	26 517,7	-20 561,5
Зміни залишків	-3 785,1	3 609,7	-3 895,8	2 205,3	-34 018,2
залишок на початок року	5 286,7	9 071,8	5 462,2	9 358,0	7 152,7
залишок на кінець року	9 071,8	5 462,1	9 358,0	7 152,7	41 170,9
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	0,0	-11 889,5	-11 606,4	22 339,2	1 156,7
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	0,0	1 317,1	42 412,2	123 007,4	14 688,4
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	0,0	13 206,6	54 018,6	100 668,2	13 531,7
Фінансування за рахунок казначейського рахунку	4 198,0	-3 427,6	0,0	0,0	14 300,0
Залучення	40 483,0	20 000,0	56 000,0	127 993,7	299 250,2
Погашення	36 285,0	23 427,6	56 000,0	127 993,7	284 950,2
Фінансування за борговими операціями	0,0	20 000,0	7 000,0	2 000,0	-2 000,0
Запозичення	0,0	20 000,0	15 000,0	10 000,0	0,0
Погашення	0,0	0,0	8 000,0	8 000,0	2 000,0
Інші розрахунки	0,0	-2,8	-12,4	-26,8	0,0
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Вінницької міської ради